

LIST IZLAZI TJEDNO. — GODISNJA REDOVITA PRETPLATA DIN 30, DOBROTVORNA DIN 50. — ZA INOZEMSTVO DIN 60. — OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA XI.

BROJ 22.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: SIBENIK pp. 17. RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. BROJ ČEK. RAČUNA 23.121

Sibenik, 30. svibnja 1940.

Samo ne svoj!

Kažu da su Dalmatinci simpatična čeljad. Drago nam je. Bolje da to drugi govore o nama, nego da sami ističemo.

Nama je svaki kut »lijepe naše« mio i svet. Svaki sin hrvatskoga roda za nas je ud živoga narodnog tijela, a ne samo član zajednice od raštrkanih pojedinaca i skupina. Zato, kada upremo prstom u ono što nije dobro, imamo samo jedno na pameći, a to je, da, što je krivo neka bude pravo, i hrpavi putovi neka budu glatki.

To vrijedi i onda kada govorimo o samima sebi.

Ako drugi i govore, da smo ljudi o kojima se dade kazati mnoga lijepa riječ, znamo mi o sebi iznijeti ono što nas u našim vlastitim očima ponizuje i umanjuje, a da dalje i ne govorimo. Sada nije govor o tomu, ko je bolji a ko gori, ko je više a ko manje vrijedan. Otvoreno govorimo: Mi Dalmatinci ovih dvadeset i više godina bolujemo od jedne bolesti koja nas ne ostavlja, a ta je: da smo sve, samo ne svoj!

Ne znamo kako je bilo u daljoj prošlosti. O tomu možemo znati samo ono što nam naši stariji kažu, ali, za ova dva zadnja desetljeća, znamo što govorimo.

Hrvatska država rodila se na žalima sunčanoga našeg mora. Čast svima, ali žezlo Tomislavu i njegovim nasljednicima, tamo u dalekim stoljećima, dano je u Dalmatinskoj Hrvatskoj. — Zadnjih vremena Dalmacija se nije mogla, niti može, hvaliti kompaktnim, odlučnim i ustrajnim nastupima samosvijesti, kako bi to morala, kao prva baštinka državopravne hrvatske misli.

Mi smo južnjaci. Južnjaci su ljudi južnjačke naravi, koja u sebi nosi elemente bržega snalaženja, hitrijega mišljenja i revolucionarnoga karaktera. Sve su to note koje pristaju i najboljoj naravi čovjeka, samo čovjek, ne smije zaboraviti na ono što je glavno, u ovom našem slučaju, mi ne smijemo nikada zaboraviti da smo sinovi hrvatskoga naroda i da na sve događaje i promjene moramo gledati s očima našega narodnog dobra i koristiti.

Svi drugi djelovi hrvatskoga naroda su časnije prošli od nas. I danas je tako.

Dalmatinci su bili nosioci batinaškoga vremena krvave »Orjune«. Nanizati slike i sličice partijskih borba po našim mjestima u tomu vremenu, značilo bi iznijeti fotografiju duševnoga siromaštva svoga.

Aktuelni problemi

Izgradite svoje karaktere!

Zagrebački nadbiskup preuzv. g. dr. Alojzije Stepinac 23. t. mj. na zajedničkom sastanku srednjoškolske organizirane katoličke omladine u Zagrebu, održao je ovaj govor, koji, radi njegove aktualnosti, donosimo u cijelosti:

»Katolička đačka omladino! Nisu tako česte prilike, kad vas mogu vidjeti u tolikom broju sakupljene kao danas. Gledajući vas ovdje nekoliko stotina sabranih iz zagrebačkih škola, i bez obzira na organizacijske forme, prožetih jednom mišlju i jednom voljom, imam razloga da se radujem i da vam posebno progovorim.

Filozof Diogenes, išao je, kažu, usred bijela dana po trgu punom svjetline sa svjetiljkom u ruci. Na pitanje što traži, odgovorio je: — »Tražim ljude!« — »Pa okružen si ljudima«, rekoše mu. — »To nisu ljudi«, odgovori filozof.

Ne znam, da li je i danas ista važnije nego li tražiti ljude, ili bolje reći, formirati, stvarati značajevu. Ta zar nije na primjer čudno, kad se ljudi tuže, da su vremena u kojima živimo zla. Do iznemoglosti upravo čujemo ponavljati frazu: Vremena su žalosna, vremena su zla. Ali pitam vas, što je zapravo vrijeme? Zar nismo mi to »vrijeme«? Da! Mi stvaramo vrijeme. Kakovi su ljudi takovo je i vrijeme. Ako mi budemo dobri, bit će dobro i vrijeme. Ako mi budemo zli, onda ćemo uzalud iščekivati bolja vremena.

Najvažniji tvoj posao, katolička đačka omladino, ima biti izgrađivanje vlastitog karaktera. I za Crkvu, kojoj pripadate, od neizrecive je važnosti, da može računati na značajevu. »Dajte mi, rekao je neki ugledni predstavnik Crkve, dajte mi stotinu čvrstih karakternih ličnosti oko svake društvene zastave, i mi ćemo obnoviti lice čitave zemlje.« Dajte mi velim i ja, dajte mi samo nekoliko nadasve odlučnih i izgrađenih ličnosti, oko svakog tornja naših župnih crkava i oko društvenih zastava i mi ćemo za manje od godinu dana imati pred sobom pravu katoličku Hrvatsku.

Svršilo je to ludilo, a nadošlo je drugo preko sokolstva u danima gvozdenih režima. Opet stradavaju prvi i poštini sinovi od malih do velikih. Brat brata tuži, ako je u četiri oka samo spomenuo da je sin hrvatske grude.

Krvava uspinjanja su prošla. Vremena su prohujala, batine nisu mogle slomiti kosti svih pojedinaca. Ruke na prsa, pa brojite one pojedince i skupine koje su bile spremne na sve i izvojštile nešto, s voljom da dobiju sve.

NJEMAČKI USPJESI. Nijemci su od Abeville obalom napredovali do Boulogne-a, koji su također zauzeli. Nato su prodrli u okolinu Calaisa i proširili »rukav« prema Grawlinu. Nakon kapitulacije belgijske vojske Nijemci novim prodorima nastoje da razbiju i unište opkoljenu sa-

Treba nam značajeva nada sve. Karakter, rekao je Lagarde, to je otisak, što ga Vječno Biće stavlja u ljudske duše, koji su spremne da ga prihvate.

Za formiranje karaktera prvo što je potrebno, to su stalna, dobra načela koja valja imati pred očima. Vama nije potrebno da se istom ogledate za načelima. Nitko nije do sada niti će ikada dati tako jasna i tako razumna načela, kakova je dao Isus Krist. Ja sam put, istina i život! (Joh. 16, 6) Ta vam načela vaša Crkva neprestano dovodi pred oči. Tu su prije svega zapovijedi Božje, na kojima kao na granitnom temelju počiva čitav razumni poredak čovječanstva. »Firmum fundamentum Dei stat!« Čvrsto stoji temelj Božji! (Cfr. II Tim. 2, 19). Tu su evanđeoski savjeti, koji sadržavaju veću životnu mudrost nego sva filozofija ovog svijeta i veće blago nego srebro i zlato. To je najbolje iskustvo psalmist kada tvrdi: »Ideo dilexi mandata tua super aurum et topazion!« Toga radi ljubim zapovijedi tvoje većma od zlata i dragog kamenja! (Ps. 118) Tu je evanđelje, što ga je Krist donio svijetu, koje ako ikada a ono se danas pokazuje svijetu kao jedini svjetionik u brodolomu, koji prijete civiliziranom čovječanstvu. Lux in tenebris luceat! Svijetlo u tminama svijetli.

Vi dakle niste u neprilici za načela. Nije vam potrebno da kao slijepi tapkate po tmini, nastojeći da se uhvate nečega i izadu na siguran put, kad vam je Crkva jasno označila put, koji vodi k vašoj vremenitoj i vječnoj sreći.

Ali da ta načela, koja su vam jasna, provedete u život, a to i jest najvažnije, valja neumorno izgrađivati volju. Ta karakter i nije konačno drugo nego potpuno izobražena volja. Ona mora biti uvijek spremna na otpor protiv zlih sklonosti, kojima su vaše mlade duše podložne. Šta ćemo! Zakon je našega života na zemlji, da prema našim zlim sklonostima ima samo jedan odnos, a taj je, ili vječni časní boj ili sramotni mir. Ali da se

vezničku vojsku. Zaposjeli su tako Ostende, Lille i Armentiers, a i Dunkerque je već pod vatrom teškoga topništva. Borbe u Flandriji i sjevernoj Francuskoj su izvanredno žestoke. Francuska vojska izgrađuje svoje položaje na rijekama Somme i Aisne. Saveznici su osvojili Narvick u Norveškoj poslije duge i ogorčene borbe.

BROJNA UAPŠENJA U RUMUNJSKOJ. U Transilvaniji uapšeno je 600 članova jedne narodne manjine pod sumnjom, da su vršili protudržavnu djelatnost tokom posljednjega tjedna. Ova uapšenja provedena su u vezi s vladinim mjerama protiv stranaca i stranačkih organizacija.

RATNA ŠTETA FINSKE. Finska je za vrijeme svoga nedavnog rata sa Sovjetskom Rusijom pretrpjela štetu od 1 milijarde i 700 milijuna finskih maraka. Ta se svota odnosi na pokretna i nepokretna dobra, koja su u ratu oštećena.

NOVO POGONSKO SREDSTVO ZA BRODOVE. Prema vijestima iz Norveške doznaje se, da su Nijemci uspjeli, da od

razumijemo. Ne tražimo od vas, da svaki bude Napoleon. Ali tražimo i očekujemo, da svaki bude potpun čovjek na svom mjestu. Ono što Crkva od vas očekuje i traži i ono od čega ovisi sva sreća i napredak domovine, jest da budete u malome vjerni. »Qui in minimo est fidelis et in majori fidelis est!« Tko je u malome vjeran i u velikom je vjeran, a tko je u malome nevjeran i u velikom je nevjeran! To je načelo naglasio najveći Učitelj čovječanstva Krist, a potvrđuje ga dnevno iskustvo. Neka nitko od vas ne misli, da će ista velika postići u životu, ako ne bude pazio na sitnice. »Hoćeš li, da postaneš velik, pita sv. Augustin? Onda počni od najmanjeg. Hoćeš li, da gradiš visoko? Onda misli prije na temelj poniznosti!«

Tamo gdje postoji čvrsta i odgojena volja, nije teško ostati vjeran načelima Crkve, kojoj pripadate, i za koja smo sigurni da su jedino ispravna u životu i koja danas još jedina predstavljaju sigurnu branu protiv rasula civilizacije. Kad gledamo žalosne otpadce od svete Crkve u našim danima, nikakvi nas dokazi ne će uvjeriti, da su oni posljedica protivno stečenog iskrenog uvjerenja. Ne! Oni su posljedica mizernog pada i sramotnog poraza. Ispitate li malo dublje pojedine slučajeve, ono što ćete naći na dnu svakog otpada, jest ili povrijeđena ambicija ili pohlepa za blagom, ili što je još najčešće u našim danima: concupiscentia carnis, zadovoljenje tjelesne pohote. A što je to sve konačno drugo nego li slabost i poraz volje, htjelo se to ili ne htjelo priznati. A pitam vas: Što je časnije i dostojnije čovjeka? Zar se razumno biće ne mora u prvome redu voditi razumom? Zar mu Stvoritelj nije dao kao čvrsto pomagalo i kormilo ladicu njegova života, volju, koja ako se izgaja kako treba, čini čovjeka neslomivim i osigurava mu trajan i častan spomen među ljudima i onda, kad mora da padne pod mačem krvnika. Ta šta su konačno bezbrojni mučenici i sveci katoličke Crkve nego karakteri, ljudi izgrađene, neslomive volje u ostvarenju onih načela, koja su spoznali kao dobra?

ulja haringe proizvedu novo pogonsko sredstvo za brodove. Pokusi su uspjeli.

10 MILIJUNA NEZAPOSLENIH U AMERICI. Radnički Savez izdao je saopćenje, u kome se kaže, da je 1. IV. 1940. u Sjedinjenim Američkim Državama bilo 10 milijuna i 348 hiljada nezaposlenih radnika.

PRILIKOM PADA JEDNOGA NJEMAČKOG BOMBARDERA na jedan engleski pomorski grad došlo je do strašne eksplozije. Uslijed te eksplozije poginulo je 7 lica, ranjeno preko 150, razrušeno nekoliko zgrada, a oštećene skoro čitave dvije ulice. Šteta iznosi ogromnu svotu od milijun funti.

NITKO NE SMIJE KROZ DARDANELE! Turska vlada je odlučila, da Turska, čuvajući svoju neutralnost, ne će dozvoliti prolaz kroz Dardanelski tjesnac brodovima bilo koje države.

Ne bi li dakle ti, katolička dačka omladino, bila prezira vrijedna, kad se ne bi znala izdignuti nad prosječnosti sadašnjeg života, a imaš toliko pomagala pri ruci, koja ti pruža Crkva? Ne daj da ikada budeš sebi morala prebaciti ono što je neki kipar pisao svojoj majci: »Kako to, da moji kipovi stoje u veličanstvenom miru preda mnom, a ja koji sam ih načinio, trska sam, koju vjetar ljulja amo tamo? Život mi se čini katkad kao san.« Da! Vični smo gledati mnogo takvih trska danas u svijetu, koje interes, strah, požuda, bolesna ambicija ljuljaju amo tamo, već kako im se prohtije. Ali život nije nikakav san, već je na ovoj zemlji kruta zbilja, iza koje slijedi teška odgovornost Gospodaru života i smrti, koji stavlja apsolutni zahtjev na svakoga čovjeka da samo Njemu služi, od koga je ovisan i car i rob. »Nemo potest duobus dominis servire!« Nitko ne može dva gospodara služiti! (Lc. 16, 13).

Katolička dačka omladino! Tvoja Crkva mnogo očekuje od tebe, buduće narodne inteligencije. Očekuje od tebe mnogo usprkos teških vremena koja proživljujemo, jer nepovoljne prilike ne mogu biti izgovor da se zapustiš. I u ovim nepovoljnim prilikama imate mogućnosti, da se izgradite u potpune ljude, karaktere, možda jače nego u drugim prilikama. Prilike su uvijek povoljne samo tko ih zna izaći. Bog vam je svima dao i u ovim nepovoljnim prilikama ruke, noge, oči i uši, razum i volju. Završite u dvorane za operacije i bolnice pa ćete vidjeti koliko to vrijedi. I najsiromašniji među vama snabdjeven je tako, kako ga je samo Stvoritelj svijeta mogao opremiti. Vele ljudi, da je zvanje raznosača novina najnepodesnije za bilo kakav osobiti uspjeh. Pa ipak Amerika ima zahvaliti svoj svjetski glas i svoj napredak Edisonu, koji je kao petnaestogodišnji započeo svoj javni život raznašajući novine. Ustrajnošću i marom ipak je iz svih neprilika izašao pobjednikom i stvorio velika djela. Vi ste u povoljnijim prilikama. Okoristite se njima, jer se izgubljeno vrijeme ničim ne da nadoknaditi. Ono čega treba Crkva, ono što treba domovina i narod jesu značajevi. A značajevi se stvaraju ustrajnom borbom sa samim sobom, pobijanjem svojih zlih sklonosti, odgajanjem volje. Sva su vam sredstva na raspolaganju preko Crkve, Učiteljice života. Okoristite se njima, ako hoćete da vaša imena budu zapisana zlatnim slovima u povijesti domovine, a što je još važnije u knjizi vječnoga života.

PROGON FRANČUSKIH KOMUNISTA. Francuski vrhovni vojni sud, koji zasjeda u Parizu, odbacio je žalbu 28 komunističkih zastupnika, 3. IV. t. g. osuđenih na kaznu od po 4 godine zatvora i novčano po 5 hiljada franaka zbog pokušaja reorganizacije zabranjene i raspuštene komunističke stranke u Francuskoj. — S druge strane francuska javna zaštita saopćava, da je prošlih dana uapsila 27 aktivnih komunista u raznim francuskim gradovima zbog protuzakonite propagande. — Uapšeni francuski bivši nar. zastupnici, oblasni savjetnici i predstavnici općina, — komunisti — u svemu njih 125, intervirani su na jednom otoku.

Podlistak

Varoška župska crkva

22. V. 1740. današnja varoška župska crkva bila je potpuno dograđena i toga dana od biskupa Karla Antonija Donadoni posvećena. Ove godine dakle crkva slavi svoju 200-godišnjicu. Tom prilikom donosimo o njoj ovaj podlistak prema knjižici našeg zaslužnog povjesničara preč. don Krste Stošića, koju je on, i sam rođeni varošanac, izdao još g. 1932. pod naslovom »Varoška župa u šibeniku« (Povjesne crte).

Sigurno je (po ostacima starih grobnih ploča), da je u današnjem »šamatorju« postojala crkva barem u 14. vijeku. Od davnine se nazivala crkvom sv. Kuzme i Damjana. U jednom spisu od 1573. naziva se i Gospinom, jer je u crkvi postojao Gospin oltar i bratovština (od 1452.). Čini se, da je Gospina slika bila vrlo čašćena, a s vremenom sve više i više. Biskup Jeronim Savorgnano (od 1557. do 1573.) proglasio je ovu crkvu kapelanskom pod naslovom bl. Djevice ili sv. Marije u Vrtinama (ili

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni katendar

Nedjelja, 2. VI.: Treća nedjelja po Duhovima. — Sv. Marcellin, mučenik. Pretrpio je mučeničku smrt za vrijeme Dioklecijanova progonstva. Poganski sudac Seren bio je upro sve sile da bi Marcelina zajedno s Petrom, mučnikom, odvratio od Isusa. No uzalud. Nakon što ih je gole išibao, zatvorio ih u tamnicu, čiji pod bijaše pun staklenih šiljaka. Iza tih muka otsječe im glavu.

Ponedjeljak, 3. VI.: Sv. Pavla, djevičica i mučenica. Baš u času, dok je sakupljala krv mučenika, bila je uhvaćena predana sucu i bačena u ogranj.

Utorak, 4. VI.: Sv. Kvirin, biskup i mučenik. Bio je biskup u Sisku. Za vrijeme cara Dioklecijana podnio je mučeničku smrt. Privezaše mu o vrat veliki žrvanj, i tako ga baciše u Savu.

Srijeda, 5. VI.: Sv. Bonifacij, apostol Njemačke. Rođen je 680. u Engleskoj. Preko 25 godina kao biskup obilazio je Njemačku i utirao put riječi Božjoj. God. 755. jedna četa naoružanih bezbožnika navalila na sv. biskupa i na mrtvac ga prebije.

Četvrtak, 6. VI.: Sv. Norbert, nadbiskup. U svoj biskupski grad kao biskup ušao je bosonog, obučen u siromašnim, prosjačkim haljinama. Svojim uzornim životom svijetlo je svome stadi i vodio ga Kristu, dobrom pastiru.

Petak, 7. VI.: Sv. Robert, opat. Skoro cijeli život proživio je u pokori i molitvi. A da bi se još više posvetio i Bogu približio, ostavi svijet i zajedno s 12 drugova stupi u samostan sv. Bernarda. Umro je g. 1159.

Subota, 8. VI.: Sv. Vilim, nadbiskup. Na njegovom grobu uskrsnula su dva mrtvaca.

NEDJELJA U OSMINI PRESV. SRCA ISUSOVA

ČITANJE POSLANICE blaženoga Petra Apostola (I 5, 6—11). — Predragi! Pozovite se pod mogućom rukom Božjom, da vas uzvisi u dan pohađenja. Svu svoju brigu bacite na Njega, jer se On brine za vas. Budite trijezni i bdijte, jer protivnik vaš davao kao ričući lav obilazi tražeći koga da proždre; njemu se opriete, tvrđi u vjeri, znajući da jednako stradanje trpe i vaša braća koja su u svijetu. A Bog svake milosti, koji nas pozva na svoju vječnu slavu u Kristu Isusu, On će nas pošto malo pretrpimo, usavršiti, utvrditi i ukrijepiti. Njemu slava i vlast u vijek vijekova. Amen.

† SLIJEDI SV. EVANDELJE po Luki (15, 1—10). — U ono vrijeme približiše se k Isusu carinici i grješnici da ga čuju. A farizeji i književnici mrmrljahu govoreći: Ovaj prima grješnike i jede s njima. I kaže im ovu priču govoreći: Koji čovjek od vas imajući sto ovaca, ako izgubi jednu od njih, ne ostavlja devedeset i devet u pustinji i ne ide za izgubljenom, dok je ne nađe? I kad je nađe, digno je na ramena svoja radujući se; i došavši kući sazivlje prijatelje i susjede govoreći: Radujte se sa mnom, jer nadoh svoju izgublenu ovcu. Kažem vam, da će tako biti veća radost na nebu za jednoga grješnika koji čini pokoru, nego li za de-

vedeset i devet pravednika kojima ne treba pokore. Ili koja žena imajući deset drama, ako izgubi jedan dram, ne užeće svijeću i ne pomete kuću i ne traži pomnjivo dok ne nađe? I našavši sazove prijateljice i susjede govoreći: Radujte se sa mnom, jer nadoh dram koji bijah izgubila. Tako, velim vam, bit će radost pred anđelima Božjim za jednoga grješnika koji čini pokoru.

MOLITVE KRŠĆANINA XXVI.

SLATKO SRCE MOG ISUSA, DAJ DA TE LJUBIM SVE TO VIŠE!

Ovaj lijepi pobožni uzdah uključuje u malo riječi svu pobožnost Presvetom Srcu Isusovom.

1. Slatko Srce. Srce Isusovo je vrelo njegove neizmjerne ljubavi naprama ljudima. Još prije negoli će nadoći tužni dani njegove muke i smrti, ovo Srce trpjelo je bolno mučeništvo, koje je trajalo kroz čitav njegov zemaljski život. Samilost njegova Srca stavlja Mu u usta njegov božanski nauk, potresa Ga do suza, izvlači Mu čudesa, navodi Ga da zaboravi najveća poniženja, bodri Ga u Getsemanskom vrtu i na belnom putu do Kalvarije. Ovo Srce (prašta na Križu svojim neprijateljima, koji Ga pogrdjuju, prima raskajanoga razbojnika u svoj raj, dariva nam svoju Majku, i nakon što nam je dao svu svoju Krv, ono, jače od smrti, otvara se za nas kopljem vojnikovim, da za sve vjekove bude sigurno utočište za sve bijednike. No i ovo nije bilo dostatno onome Srcu, koje je toliko ljubilo ljude. On je htio, da u Euharistiji bude naša hrana. »O kako je prijatan, Gospodine, tvoj duh, kliče Crkva, jer da pokažeš svoju ljubežljivost naprama djeci, puniš blagom gladne s najprijetnijim kruhom, koji je sišao s neba!«

2. ... mog Isusa. Isus je moj. Ova riječ treba da ispuni radošću tvoje srce. Moj si, Isuse, jer si utjelovljenjem htio postati mojim bratom; moj si Učitelj, jer, kad si ti učio mnoštvo ljudi, mislio si i na me i neprestano mi govoriš preko svog sv. Evanđelja; moj si prijatelj, uvijek spreman u Svetohraništu; moja si žrtva na oltaru, koju ja mogu prikazati Ocu Tvome za moje grijeh; sav si moj u sretnim časovima sv. Pričesti; bit ćeš zauvijek moj u blaženstvu tvoga kraljevstva! — No i ja hoću i moram biti posve tvoj. — U jednoj predstavi za Božić jedan pastir pjeva: »Kad bih imao tisuću srdaca, sve bih ti ih darovao!« A Djetić Isus sav ožalošćen odgovara: »A sasvim mi ne daješ ni svoje jedino srce!« — Možda bi Isus morao i tebi upravit istu tužaljku? Zato:

3. Daj da Te ljubim sve to više! Baš je žalosno, da smo tako hladni i nezahvalni, te nam je Gospodin morao narediti, da Ga ljubimo; žalosno je, da često predstavljamo stvoreni Stvoritelju ili u najmanju ruku hoćemo da podijelimo srce između Boga i svijeta. Molimo dakle Presveto Srce Isusovo, ovo žarko ognjište ljubavi, da raspali naše srce ljubavlju prema Njemu. No također podržavamo ovu ljubav u nama žrtvom i velikodušnom samozatajom. Napredak u ljubavi ide u poroče s velikodušnošću u žrtvi. Naša ljubav naprama Isusu, neka dakle ne bu-

Iz naših krajeva

HAJKA NA BAČKE I BARANJSKE HRVATE. »Subotičke Novine«, kojima je urednikom Mons. Blaško Rajić, jedan od vođa Hrvata u Bačkoj i Baranji, u uvodnom članku od 10. t. mj. pod naslovom »Hajka na Hrvate«, među ostalim, pišu i ovo: »Hajka i mržnja nekih srpskih političara protiv Hrvata postala je još žešća. Osobito su digli dreku protiv Hrvata u Bačkoj i Baranji radi njihovog odlučnog zahtjeva, da se ovi krajevi pripoje banovini Hrvatskoj. Dok Hrvati radi unutarnjeg smirenja dragovoljno podnose žrtve i samozataje, dotle ti ljudi ne štete izraze i pogrdre protiv njih, premda tobože hvale politiku sporazuma. Ne mislimo ovdje na Stojadinovića, Aćimovića i druge velikosrpske diktatore, nego na onu gospodu, koja su iz njegove sredine i koja su mu potpuno slična, ali su i poslije njegovog pada ostali, ne znamo zašto, na vlasti. Najžalosnije je što ovoj bezobzirnoj kampanji »Srpskog kulturnog kluba« i same JRZ kumuju neka gospoda sa najviših položaja. Mi znamo, da protuhrvatsku hajkašku štampu ne financira dr Poljaković (urednik »Bunjevačkih novina«). Izvori vode dalje.«

PROSLAVA SV. ĆIRILA I METODA. Ban dr Šubišić odredio je, da se u školama banovine Hrvatske blagdan sv. Ćirila i Metoda, koji se dosad slavio kao opći školski blagdan 24. svibnja, odsad slavi kao blagdan pravoslavne vjere 24. svibnja, a 5. srpnja svake godine kao blagdan rimokatoličke vjere.

POTPUNA DOMINIKANSKA GIMNAZIJA U BOLU. Ban je propisao uredbu o otvaranju potpune Dominikanske klasične gimnazije s realnim odjeljenjima i s pravom javnosti u Bolu, prema kojoj ravnateljstvo ove gimnazije ima pravo otvoriti peti razred u školskoj godini 1940.—1941., a dalje svake godine po jedan razred.

UMRO BRAT NAJSTARIJEGA ČOVJEKA U HRVATSKOJ. U malom selu Vojskovi, 25 km od Đakova, umro je starac Pero Mihalj u 121. godini života. Pero je ostavio iza sebe još živoga starijeg brata Matu Mihajla, koji danas ima oko 129 godina. On je po svoj prilici najstariji čovjek u Hrvatskoj, a moguće i u cijeloj državi. Zanimivo je, da i ako su se ova dva stara brata neobično volila, Mato nije htio poći Peri na ukop i ispratiti ga na vječni počinak. Kod Mate se naime uvriježilo neko čudno praznovjerje, da ne ide na ukop nijednom mrtvacu, jer će samo tada još dugo živjeti.

PRIMICI CARINARNICA u trećoj desetini travnja premašuju predviđeno za 40 posto.

KUPUJTE UGLJEN! Banska vlast upozorila je sve potrošače (električne centrale, industrije, obrt, poljoprivredu i kućanstva), da se do konca kolovoza 1940. osiguraju ugljenom i stvore rezerve ugljena za cijelu zimsku sezonu 1940.—1941., jer izvanredne prilike u Evropi i pojačana potreba ugljena u svijetu ima upliva na opskrbu ugljenom i kod nas.

de kakav neodređeni i sladunjavi sentimentalizam, već jaka, poslušna, vjerna, velikodušna ljubav — do prezira nas samih!

Vrtima, Varoš), te napominje, da se otprije zvala sv. Kuzme i Damjana.

Kad je Varoš g. 1604. postao samostalnom župom, naredio je biskup Vieko Arrigoni, da se stara rasklimana crkva proširi i popravi. On ju je i posvetio. No postala je opet premalenom, te je g. 1740. sagrađena današnja, kako to svjedoči ploča povrh glavnih vrata.

Crkva je posvećena 22. V. 1740. Fra Luka Vladimirović, negda varoški župnik, napisao je knjižicu »Slavodobice kršćanstva«, koju je posvetio Nadi (Boži) Banovcu, šibenčaninu. Fra Luka slavi njegovo pleme i darežljivost te spominje zasluge, koje je on i njegov otac Ivan učinio varoškoj crkvi. Ivan je naime počeo zidati današnju crkvu i zvonik (valjda od 1650.), a Nade je nastavio. Banovci darovale i srebrnu košulju, koja se i danas nalazi na Gospinoj slici. Kruna na toj slici nabavljena je g. 1844. i ispunjena dragim kamenjem, dignutim s njezinih zlatnih darova.

Pročelje je crkve od tesanih četveraca. To je kamenje, kao i ono od lijepe rozete, iz Segeta. Od istog je kamena i zvonik, koji predstavlja tipičnu građu u Dalmaciji. Sat u zvoniku je nabavljen g. 1826. od istranina Antuna Solara za 224

forinta. Kazaljka za minute i staklo s električnom rasvjetom postavljeni su ravno 100 godina kasnije, 1926., na općinski trošak.

Na pobožnim vratima nalazi se nadovratnik neke kapele od groma porušene, koju je negdje sagrađio Petar Heleni i posvetio je svom svecu. U sredini je reljef sv. Petra s ključevima. Sva vrata od kamena nestale crkvice ovdje su postavljene. Nad istim je vratima postavljen drugi prag s neke gradske utvrde.

Prozori crkve, plafond i veliki oltar sagrađeni su u baroknom stilu. Crkva je iznutra bojadisana, a grobne su ploče iz nje povadene g. 1911.

Banovci su se doselili u Šibenik iz Čiste kod Skradina. Mletačka im je vlada darovala selo Bitelić na Cetini. Turski beg Bitelić i beg Bajagić (danas istoimena sela) živjeli su na svojim beglucima, a kad su kao Turci bili protjerani sa svojih imanja, vlada ih je kao feud davala kome je htjela, pa Mocenigo Alvir III. poradio je, da su ih dobili Banovci. Čini se, da šibenski Bani potječu od ovih Banovaca.

Veliki oltar nabavljen je iz Mletaka g. 1783. Te godine Gospina bratovština odlučila je da podigne novi oltar od mra-

mora po najboljem nacrtu. U tu svrhu svaki bratim morao je doprinijeti drugo »barilo« vina. Krasan je, u baroku. Dva andela drže Gospinu sliku, a dva rastežu zavjesu ispod mramorne krunice. Na antependiju djeca skaču i potežu festune evijeća i voća, a u sredini je reljef Gospe. Na vrhu oltara su anđeli, a i kraj oltara su dva velika andela kao svječoonoše. Svetohranište je lijepo izrađeno, od bijelog, ružičastog i zelenog mramora. Sve je to djelo oltariste Fatike.

Na ovom oltaru nalazi se slika Gospe s Djetetom pod nazivom Porodenja Bl. Djevice Marije. Odatle titular crkve. Iste godine, kad je nabavljen novi oltar, uvedena je 8. IX. veličajna procesija popodne mjesto izjutra prije Mise, kako je otprije bilo. Postoji predaja, da se Gospina slika pred 700 godina nalazila u Jerkulovcu (u Bilicama) u kapeli, odakle je za neko vrijeme prenesena u crkvu na Pomišlju (isto u Bilicama), a poslije u varošku crkvu sv. Kuzme i Damjana, valjda 1452., kad je ustanovljena Gospina bratovština.

Osim Gospinog još su tri oltara u crkvi: sv. Križa, sv. Obitelji i sv. Ivana Krstitelja. 1845. crkva je proširena kapelom za oltar sv. Križa. Originalni nacrt po motivima ornamenata u katedrali napravio je

Širom svijeta

CAS ODLUKE ITALIJE SE Približava. Dopisnik pariškog službenog »Tempusa« javlja iz Rima, da se čas odluke približava. Mussolini je 26. t. mj. konferirao s mnogo generala i smatra se, da su ovi razgovori bili od osobito velikog značenja. Prisustvujem neodoljivo ubrzanom tempu priprema — kaže dopisnik —. Dogadaji će nastupiti neočekivano u prvoj polovini lipnja bez opće mobilizacije i bez objave rata. — Prema obavijestima s mjerodavne strane, talijanska vlada će se sastati 4. VI. pod predsjedništvom Mussolinija te će donijeti važne odluke u pogledu stava Italije u sadašnjem sukobu. Misli se, da prije toga datuma talijanska vlada ne će donijeti nikakvu odluku o daljem držanju.

IRSKA SE PRIDRUŽUJE ENGLESKOJ. Irska je objavila mobilizaciju 5. godišta rezervista. Predsjednik vlade De Valera saopćio je, da je njegova vlada odlučila, da se pridruži Velikoj Britaniji u pogledu obrane od napadaja zajedničkoga neprijatelja. Ova izjava izazvala je u Londonu veliko oduševljenje i donijela prilično umirenje.

Jesam li podmirio pretplatu?

BOMBE SA ZGUSNUTIM ZRAKOM upotrijebila je njemačka vojska prilikom akcija u Nizozemskoj i Belgiji. Uslijed eksplozije ovakvih bomba ljudi poginu, a da i ne zadobiju vanjske rane. Jedna kuća je uslijed eksplozije ove bombe srušena potpuno do svoga temelja.

TKO U ENGLESKOJ POTPADA POD VOJNIČKU OBAVEZU? Prošlih dana kralj Đuro potpisao je četvrtu proklamaciju na temelju zakona o obaveznoj vojnoj službi. Njom se obvezatna vojna služba proširuje još na 9. godišta. Svi britanski podanici, koji su 9. V. navršili 19. godinu, ali nisu prekoračili 37., smatraju se vojnim obvezanicima. Računa se, da će ovih novih 9. godišta dati oko 2 i po milijuna vojnika. Vrlo je vjerovatno, da će većinu mobiliziranih muškaraca na njihovim dosadašnjim dužnostima, napose u industriji, zamijeniti žene.

PRIKLJUČAK EUPENA I MALMEDYA NJEMAČKOJ. Hitler je odredio i proglasio, da su Versailleskim diktatom od njemačkog Reicha odcijepljena i Belgiji pripojena područja Eupen, Malmedy i Moresnet opet sastavni dio njemačkog Reicha te da se dodjeljuju Rajnskoj pokrajini, jer se ni prolazno ne trebaju da smatraju i tretiraju kao zaposjednuta neprijateljska zemlja.

KOMESAROM REICHA ZA ZAPOSJEDNUTA NIZOZEMSKA PODRUČJA imenovan je njemački ministar dr. Seyss-Inquart. On izvršuje u civilnom okviru vrhovnu vlast i neposredno je podređen Hitleru.

Šibenčanin Pavao Bioni, vrstan arhitekt, koji je izradio detaljne nacрте za restauraciju stolne bazilike sv. Jakova. Sam oltar je izradio Jakov Pasini iz Mletaka, nastanjen u gradu, koji je bio ornatasta u stolnoj bazilici sv. Jakova. Ostala dva manja oltara sagradio je 1864. Karlo Roncati, koji je imao svoju radionicu u Splitu, a porijeklom je bio iz Ticina u Švicarskoj. On je g. 1865. učinio i lijepu balustradu od mramora kod svetišta. Za gradu oltara i balustrade upotrijebio je većinom kararski mramor. Slike za oba oltara izradio je Antun Zuccaro, poznati slikar iz Zadra. Njegov je rad i divotna slika Dalmacije na plafonu Gradskega Kazališta, gdje se vide glasoviti Šibenčani, te slika sv. Ivana Krstitelja u crkvi u Zablacu.

Gospina košulja ima lijepih srebrnih i zlatnih predmeta. Dobar su ih dio pokralj lupeži 1906.

Poslije Banovaca najveći je, što se zna, dobrotvor ove crkve i Javne Dobrotvornosti Juraj Graovac, šibenski trgovac, rodnom iz Rogoznice.

Varoško »šamatorje« ne zna se, otkada je, ali je valjda već u 13. vijeku postojalo. Našle su se naime tri starohrvatske grobne ploče, koje su sigurno starije

Predaja belgijske vojske

28. t. mj. u 4 s. ujutro belgijska se vojska, po nalogu kralja Leopolda III., bez uvjeta u punoj borbi predala Nijemcima, a da prethodno nije obavijestila svoje francuske i engleske drugove iz borbe, te je tako Nijemcima otvorila put na Dunkerque, posljednju luku na Kanalu u rukama saveznika. Kralj Leopold donio je ovu odluku o predaji protiv jednodušnom mišljenju belgijskih ministara, koji su u porno nastojali, da ga nagovore, da počuje svoju odluku. Neposredni povod ovoj kapitulaciji belgijske vojske bio je novi njemački prodor kroz linije belgijske vojske, kojom prilikom bi belgijska vojska bila izgubila preko 100 hiljada mrtvih i ranjenih, oko 400 hiljada zarobljenih te silni i skupi ratni materijal u velikim količinama. Prije kapitulacije kralj Leopold je zatražio savezničku ofenzivu kod Amiens, ali je vrhovni zapovjednik Weygand odgovorio, da to za sada nije moguće.

Čim su saznali za ovu odluku kralja Leopolda, belgijski ministri održali su u Parizu sjednicu, da prouče položaj i donesu mjere, koje nalažu sadašnje prilike, smatrajući, da kraljeva odluka nije ustavna i namjeravajući produžiti borbu. Kasnije su se ponovno sastali skupa sa predsjednicima belgijskog senata i parlamenta. Nakon tih sjednica predsjednik belgijske vlade Pierlot putem radija održao je govor, u kome je, među ostalim, kazao:

Budite apostoli svoje sredine!

Oružje apostolata

V.

KNJIGA

U našem apostolatu treba da ima posebno mjesto knjiga.

Dobra knjiga bit će tvoje zamjenik kod duše koju hoćeš da spasiš. Ona zna da kaže mnoge stvari, koje ti, možda, ne možeš ili ne znaš da rečeš.

Dobra knjiga, bila je, više od jednoga puta, pojas za spasavanje duša, koje su doživjele brodolom; bila prvi korak k uzvišenim duhovnim vrhuncima. Životopisi svetaca donose nam o tome mnoga svjedočanstva.

Augustin, još kolebajući se između odluka duha i trzaja puti, baca se pod stablo smokve i pušta maha suzama. Odmah čuje neki tajinstveni glas, koji mu više puta ponovi: »Uzmi i čitaj«. Drži ga kao zapovijed neba, uzimlje poslanice sv. Pavla, otvara knjigu, čita prve riječi, na koje mu je oko najprije zapelo: »Ne u proždrljivosti i pijankama, ne u ložnicama i nečistoći, ne u svadi i zavisti, nego se obucite u Gospodina Isusa Krista i ne brinite se za tijelo po požudama.« »Nijesam htio — piše sam Augustin u svojim Ispovijestima — nijesam htio dalje čitati niti je trebalo! Odmah naime, kako dođoh na konac ove misli, razbjegoše se sve tmine moje sumnje kao pred svijetlom sigurnosti, ulivenom u moje srce.«

»Uzmi i čitaj«. Ove riječi, koje su došle s neba, moraš ih i ti ponoviti, kad dajesh koju dobru knjigu kojem drugu. Bit ćeš ti kao nebeski glasnik.

Belgijska vlada nema nikakve veze s kapitulacijom kralja Leopolda. To je akt jednog jedinog čovjeka i ne tiče se ništa cijeloga belgijskog naroda. Kralj, stupajući u pregovore s Njemačkom bez odobrenja vlade, ogriješio se o Ustav. Po belgijskom Ustavu ni jedno kraljevo riješenje nije zakonito, ako ne nosi potpis i jednoga ministra. Svojim postupkom kralj je zakonski razriješio zakletve na vjernost sve državne činovnike, vojnike i ostale Belgijance. Na kraju je Pierlot rekao, da će u Francuskoj biti organizirana nova belgijska vojska, koja će nastaviti borbu na strani saveznika.

Medu Belgijancima, koji se sada nalaze u Francuskoj, toliko je ogorčenje, da izjavljuju: »Molimo Francuze, da nas ne osude zbog toga. Kralj je mrtav! Živjela Belgija!«

U Parizu smatra se, da se ovom kapitulacijom kralja Leopolda oko 450 hilj. belgijskih vojnika predalo Nijemcima. Ta kapitulacija je, sasvim prirodno, stvorila kritičnu situaciju za saveznike. No oni dalje nastavljaju na tom sektoru još ogorčeniju borbu, u čemu ih mnogo pomaže avijacija.

Belgijski kralj Leopold III. nalazi se pod zaštitom njemačke vojske u jednom belgijskom dvorcu. Prema vijestima iz Londona on je kapitulirao po savjetu Italije.

Lijep je običaj, da se davaju rodbini i prijateljima u nekim svečanim zgodama. Zašto dar ne će biti koja dobra knjiga?

U životopisu Petra Jurja Frassati čita se, da je on češće darivao knjige drugovima. Piše jedan od tih: »Jednom mi je darovao Život Kristov. Kad sam otvorio knjigu, u času žalosti i osamljenosti, silno me se dojmila posveta: »Da ti bude drugom u časovima žalosti«. Drugi put mi je turio u ruke sv. Pavla s posvetom: »Da ti bude vodičem i učiteljem na zemaljskom putu.«

Bio je, zaista, apostolski žar, koji je vodio mladića pri izboru takvih darova. Onaj žar, koji u svakoj stvari nalazi priliku, da čini dobra dušama.

ŽIVOTOPISI SVETACA

No kakve knjige da poklonimo ili preporučimo za spas koje duše?

Očito je, da će odgovor biti različit, već prema potrebama, težnjama, kulturi duše, koju se hoće spasiti.

Ako imaš posla s kojim nevjernikom, s kojim sumnjivcem u vjeri, bit će od koristi knjiga o vjeri i obrani vjere, koja da ispunj praznine, koja da razbije predrasude. No — već smo to opazili — zapreka, najčešće, nije u pameti, već u volji, u srcu. A onda će trebati izabrati knjigu koja će biti kadra da potrese i zamisli.

Povijest i iskustvo uče nas, kakvu vanrednu moć na ove duše ima čitanje

Evangelja, života Isusova i svetaca.

Ignacije Lojolski, časnik u španjolskoj vojsci, bi ranjen pri opsjedanju Pamplo-ne. Za dugo vremena ostaje nemoćan u nekom dvorcu. Pita koji roman. Njegova duša sanjala je tada o svjetskoj sreći. U oskudnoj knjižnici dvorca ima samo život Kristov i nekoliko životopisa svetaca. Izabire i čita život sv. Franje Asiškoga i sv. Dominika. Njegova duša je prosvijetljena i potresena. Tu je početak njegova uspona k vrhuncima svetosti.

Iskustvo nas također uči, da kad se radi o tome, da se potrese dušu, koja je robinjom grijeha, najmoćniji su oni životopisi, koji prikazuju faze pobjedonosne borbe, kao i napore visokog uspona. A to zato, što čitalac vidi u tim stranicama, kao u ogledalu, svoj lični slučaj, ako ne uvijek potpuno isti, barem sličan.

Bog sam zna, koliko su duša potresle Ispovijesti sv. Augustina, ondje, gdje on pripovijeda suviše otvoreno — ali s kojim vrhunarnim i uzvišenim tonom! — svoju divovsku borbu, da se oslobodi pritiska puti.

Posebno korisni su također životopisi uzornih savremenih svjetovnjaka, ako ovi još i nemaju ili nikad ne će ni imati oko glave svetačku aureolu. Razlog njihove moći stoji uprav u tome, da su lica takvih životopisa udisala zrak, koji i čitalac udiše, vodili su iste bojeve, s istim oružjem, protiv istih neprijatelja, istih zapreka, možda u istim rovovima. Kakvim čarom privlače njihove svijetle i nedavne pojave, koje nam se čine, kao da je u njima još živi dah, riječ, djela!

Znamo — da navedemo jedan primjer — kolike je obratio životopis Petra Jurja Frassati. Neka naopražena gospođica, pošto ga je pročitala, pisala je piscu: »Pročitala sam ga na dušak, te sam se zacrvnila nad mojim sebeljubljem, nad mojom taštinom, nad mojim mislima i nad mojom lektinom. Sutradan, na godišnjicu moje prve sv. Pricesti, Petar Juraj Frassati poveo me je do nogu ispovjednika i opet mi je vratio glad za Isusom, koji glad nijesam osjećala već od duže vremena.«

ZNAČAJNE PROMJENE U VODSTVU CRVENE VOJSKE. Odlukom Vrhovnoga Vijeća Sovjetske Rusije uslijedile su važne promjene na najvišim vojničkim mjestima, koje su izazvale razumljivi interes. Iz komesarijata za vojsku maknut je dosadašnji komesar Vorosilov, koji se smatra organizatorom sovjetske vojske. — — — — —

Imenovan je zamjenikom predsjednika vrhovnoga vijeća i predsjednikom ratnoga vijeća. Na njegovo mjesto imenovan je general Timošenko, dosadašnji armijski komandant prvoga ranga i zapovjednik Kijevskog vojnog okruga, koji je u jedno postao maršalom. Maršalima su još imenovani dosadašnji generali i armijski komandanti Kulik i Sapožnjikov. — — — — — predstoji nova reorganizacija Crvene vojske obzirom na položaj u Evropi, kad i Sovjetska Rusija svakoga časa može biti upletena u ratni vrtlog.

groblju. Još 1842. tražili su bezuspješno dozvolu od političke vlasti, da ustanove groblje u Buvalima ili oko crkvice sv. Martina. Natpise s grobova u crkvi zapisao je biskup Fosco, a ploče su propale.

G. 1911. crkvinarstvo je predalo šibenskoj općini prostor iza crkve uz vrlo nisku cijenu, ali pod uvjetom, da ondje do g. 1912. bude podignuta zgrada za realnu gimnaziju. To se u svoje doba propustilo učiniti, pak su na onom prostoru Talijani za okupacije podigli »Circolo« za časnike, u današnjem stanju. Nakon okupacije tu je smještena učiteljska škola, koja je prenesena u Šibenik iz Arbanasa kraj Zadra. Pred dolazak Nj. V. Kralja g. 1925. porušen je prednji zid »šamatorja« u kapelicom. Napokon, poslije dugoga čekanja od preko 100 godina, po davnoj želji cijeloga građanstva, zaslugom načelnika grada g. dra Vinka Smolčića i župnika fra Pavla Silova, a troškom općine 1931. »šamatorje« je ograđeno fugiranim kamenjem, zid popločan bijelim kamenom iz Brača i urešen trima ulazima. Od bijeloga kamena podignuta je i nova ukusna zidna kapelica sv. Ane. Kasnije se unutar »šamatorja« uredio perivoj, koji je mnogo doprinio lje-

poti okoliša Poljane i udobnosti građanstva.

Bilo bi zaista idealno, kad bi se mjesto sadašnje crkve podigla veća i ljepša, da bude dostojna sestra šibenske katedrale.

Prva akcija oko toga pada u godinama 1869. do 1873. za vrijeme župnika don B. Šizgorića, ali je propala.

G. 1927. župnik fra Pavao Silov potakao je ponovno pitanje gradnje nove varoške crkve i ustanovio posebni odbor. Naš odlični arhitekt Ćiril M. Iveković, sveuč. prof. u Zagrebu, izradio je glavne nacрте kao i regulacioni plan obzirom na okolinu crkve. Pri tome je uzeo u obzir domaće tradicije arhitekture i divnu šibensku katedralu, a u vezi sa savremenom tehnikom. Crkva bi bila »trichora«, t. j. s tri apside, s kupolama i drugim polukupolama. Uz glavni brod sa svake strane bi bile po dvije kapele. Pred crkvom bi bio trijem s »loggiom«. U crkvi bi stajalo do 7.000 osoba. Trošak se predviđao na 12 milijuna dinara. On je učinio također glavni nacrt za veliku župsku kuću u »šamatorju«. No svi ti planovi sada leže u skrini i čekaju bolja vremena.

Naši dopisi

PAG

Križari su 11. t. mj. održali svečanu komemoraciju našega dragog pokojnika i uzora dra Merza. Gradanska škola je bila na izletu u Novalji na Duhove, a kako se baš taj dan vršilo komemoracija dra Merza u lijepom Križarskom domu u Novalji, tako su Križari-daci iz Paga prisustvovali toj komemoraciji, a i u programu sudjelovali. Uvečer su Križari Novalje otpratili cestom, do blizu Caske, paške Križare u najsrdačnijem bratskom raspoloženju. Istodobno su se naši duhovnici dogovorili o sudjelovanju Križara i Križarica s otoka Paga na euharističnom kongresu u Baški.

Duhovne vježbe. Duhovnik Križara je održao duhovne vježbe č. M. M. Benediktinkama, zatim učenicima (ama) građanske škole, a sada ih je održao za 5 dana Križaricama, Kćerima Marijinim i Počasnoj Straži. Ujutro bi prisustvovalo oko 100 djevojaka, a uvečer i preko 200. Zaključak je duhovnih vježba bio u Prvi petak svibnja, kad je Stolu Gospodinovu pristupilo preko 300 djevojaka, članica katoličkih društava, i trećetkinja.

Jofe

VODICE

Imamo svoj Dom! To javlamo svima znancima i prijateljima. Oni prilozi iz godine 1936., što su nam ih poslali preko lista »Vodički glas«, vrlo dobro su nam došli. Bili su mali, ali su imali ulogu kvasa za šire akcije, koje danas vodimo na zadržanom polju. Ovih dana smo kupili velike prostorije u središtu mjesta i tako ostvarili san zadnjih godina. Došli smo do onoga, što je prvo i temeljno, ali još ćemo, u najkraćem vremenu, prirediti iznenađenja. Ako se treba pohvaliti, onda ćemo reći i ovo: Ono, što mi činimo, drugi ne mogu ni misliti. Skupina Križara pokušuje u Vodici takove uspjehe, da se zbilja mora stvarati zavist. Mi i dalje po svojoj idemo naprijed. Pošten i smišljen rad donosi plodove neočekivano velike i lijepe.

RAŽANAC

Prva sv. Pričest

13. t. mj. bila je u našoj župnoj crkvi prva sv. Pričest seoske djece, neke iz osnovne škole, a neke iz udaljenijih stanova, na broju od 95.

Djeca su bila poučena dijelom od g. župnika, a dijelom od mjesnih č. ss. Predragocijenjene Krvi. Časne sestre na osobiti način, pun udivljenja i naše zahvalnosti, nisu se žalele truda, da za više dana pristupe na vrata i najudaljenijih potleušica, eda potraže duše nevine dječice, te ih na buljke sakupljaju u veće komšiluke, tamo pouče u vjeronauku i upute za sv. pričest.

Djeca su stupila u crkvu sa svijećama i cvijećem u ruci, uz zvuk harmonija i pjesama, izvedenih od djevojačkoga zbona, a pratili su ih uz č. Sestre njihovi roditelji s orošenim očima od suza radosti i milinja, koji će se na dugo sjećati ovoga za nje sretnoga goda.

Poredana okolo krstionice obavila su krsne zavjete.

Misu je služio preč. dekan don S. Lukić, a sv. Pričest je podijelio vlč. župnik don R. Lukin, koju je popratio dirljivom propovijedi, upravljenoj djeci i njihovim roditeljima.

Nakon službe Božje prvopričesnici uz pratnju akorda Gospinih pjesama, vodeni od č. Sestara, pošli su u dvoranu zabavišta, gdje su bili pogošćeni zajedničkim doručkom.

Nadareni spomen-slikom prvopričesnika povratili su se svojim kućama nasmijanim dušama te blagoslovom svojih roditelja i učitelja.

Ražančanac

ROGOZNICA

Prva sv. Pričest. Da se jednom i o nama nešto čuje. Tijelovo je bilo veliki dan u župi. 125 djece, školske i bez škole, iz svih krajeva ove prostrane župe primilo je prvu sv. Pričest. Mališi iz Sevida, koji na 2000 duša nema škole, došli su redovito kroz 20 dana na »nauku« u matičnu crkvu. I koja je to žrtva! Nekima je blizu dva sata do kuće, a osim toga moraju se brodicom privesti do Rogoznice. I nijedan nikada nije falio! Na »nauku« se uče kršćanskom nauku i pri-

pravi na sv. Pričest. Zadnjih 7 dana pridružila im se i djeca iz svih četiriju škola u župi. — Pod zastavom »Malih podvornika« duga kolona djece došla je iz župskoga dvorišta u crkvu. Mjesna djeca u bjelini, a »stanarska« u šarenim, iskićenim haljinama. Dok slave zvana, pjeva se »Hvalite djeco Gospodina«. Krasi prizor! Uz velike svečanosti s dječjim pjevanjem i suze radosnice sretnih roditelja primili su prvi put Spasitelja. Ko sretniji od njih! A još kad su primili velike slike-uspomene i razne brošure... — Prva sv. Pričest je veliki događaj za cijelu župu. Toga dana Rogoznica sliči bučnom, šarenom mravinjaku. — Na svečanoj procesiji oko 200 školske djece i prvopričesnika pružalo je vrlo lijepu sliku.

Proslava Petrova i sv. Krizma. Spremamo se na proslavu Petrova u crkvi sv. Petra u Podorljaku. Bićemo počašćeni i prisustvom preuzv. biskupa. Sv. Krizma će biti 30. VI., a onda 2. VII. dolazi najveća naša fešta »Gospa od Kapelice«, koju rogozničani mnogo štiju.

Potreba škola. Nekoliko zaselaka ove župe, pod zajedničkim imenom Sevid, na 2000 duša nemaju škole ni dobrih puteva. Silu molbi i deputacija učinili smo u tu svrhu. A to je ljuta potreba ovoga kraja. Ako do kompetentnih dođe ovaj broj »Katolika«, neka što prije doskoče ovaj nepravdi.

DOL p. KRIZIŠĆE (HRV. PRIMORJE)

Nove orgulje

Gosp. Antun Perina, graditelj orgulja u Brest-lgu pri Ljubljani, sagradio je za našu lijepu župsku crkvu nove orgulje.

Orgulje su pneumatičnoga sistema sa 2 manuala i 14 zvučnih registara, te 7 spojka, 5 kolektiva i 3 pomoć. registra. Kolaudaciju je obavio gosp. Franjo Lučić, profesor muz. akadem. u Zagrebu, te najpovoljnije o njima izrekao svoje stručnjačko mnijenje. Blagoslov i otvorenje orgulja obavljeno je 5. t. mj. s popludašnjim duhov. crkv. koncertom.

Uz velike žrtve su orgulje sagradene, a narod je rado za njih doprinosao.

Zahvaljujemo se savjesnom i solidnom, te u cijeni umjerenom graditelju orgulja g. Antunu Perini na uspjelom djelu, jer njemu služe na čast, a nama na ponos, te ga preporučamo.

Dol, 11. V. 1940.

Župni ured

Život Šibenika

PROSLAVA 200-GODIŠNJICE VAROŠKE CRKVE. 26. t. mj. proslavljena je 200-godišnjica varoške župske crkve. U subotu navečer sva je crkva bila električno rasvijetljena i bacane su roketi. U nedjelju u 5.30 s. varošanac fra Andrija Zjačić, župnik Sinja, otpjevao je sv. Misu za pokojne utemeljitelje i dobročince ove crkve. U 8 s. bila je prva sv. Pričest djece iz Bilica i Dubrave, njih oko 90, koju je podijelio preko tihe sv. Mise, uz prigodni govor, varošanac fra Joakim Friganović, kateheta realne gimnazije u Sinju. Nato je tu istu djecu krizmao preuzv. biskup dr. Jerolim Mileta. U 10 s. slijedila je svečana pontifikalna sv. Misa preuzv. biskupa, uz asistenciju oo. franjevac varošanac, preko koje je pjevao zbor »Gospe van Grada« glagoljačku senjsku Misu od Adamića U 7 s. popodne svečani govor za ovu prigodu održao je varošanac fra Albert Bukić, učitelj novaka u Visovcu, našto je podijelio blagoslov s Presvetim varošanac fra Pio Karadžole. Navečer je opet sva crkva bila električno rasvijetljena i bacane su roketi.

IZ UREDNIŠTVA. Prisljeni smo, da privremeno — dok se ne vrate Tiskari iz vojske četiri radnika — izlazimo svako 15 dana. Naše cijenjene čitaocce molimo, da to uvažava.

NOVA UPRAVA KATOLIČKIH MUŽEVA. 5. t. mj. održana je skupština Društva Katoličkih Muževa na kojoj je izabrana ova nova uprava: Predsjednik Riči Josip, podpredsjed. Kužina Vlade, I. tajnik Nikolić Josip, II. tajnik Dragušica Jakov, blagajnik Gospodnetić Vinko. U nadzorni odbor ušao je Milat Jure. Društvo je sada povećano novim i uglednim članstvom. Kao duhovnik vodi ga prof. don Ante Letinić.

UMRLI. Od 21.—30. t. mj. umrli su u Šibeniku: Tolić Ive (mrtvorođenče) iz Velog Iza, Zura Niko pk. Nike (55 g.) iz Čulušića, Nejašnjić Tonka pk. Marka (23 g.) iz Šestanovca, Štrobl Tonka

Milena Krnić
i
Feliks Čurlin
vjenčani 2. VI. 1940.
Zagreb

ž. Frane (36 g.) iz Kaštel Lukšića, Ercegović Jela ud. pk. Slave (59 g.) iz Cavtata, Bačelić Martin Martinov (30 g.) iz Grebašćice, Petković Lucija ud. pk. Marka (54 g.) iz Klanaca, Buković Pavica Matina (37 g.) iz Umiljanovića i Tošić Milana Nikolina (21 g.) i zCiste Male, te iz Šibenika: Juras Jela ud. pk. Marka (33 g.), Vidović Blaga Grgina (6 mj.) i Barbača Milica ž. Ante (63 g.). — P. u m!

NA PRVI PETAK 7. VI. bit će zajednička sv. Misa i sv. Pričest svih Križarica i Malih Križarica u 6.30 s. ujutro u crkvi sv. Luce, a u 7 s. navečer pobožnost Presv. Sreću i blagoslov s Presvetim, na što su dužne sve doći — Duhovnik.

SVIM ČLANICAMA »ŽIVOGA SVIJETLA« javljam, da je nakana klanjanja za slijedeći tjedan (2.—8. VI.): za mir među narodima i da nas Bog poštedi strašnoga biča rata — Don Ante Radić.

Razne vijesti

STANOVNIŠTVO SOVJETSKE RUSIJE. Sovjetska Rusija ima 169 i po milijuna stanovnika, a sa novoosvojenim krajevima 182 i po milijuna.

NOVA AKADEMIJA GLAZBE I KAZALIŠNE UMJETNOSTI. Ban je propisao uredbu o glazbenim školama u banovini Hrvatskoj, prema kojoj glazbene škole mogu biti banovinske, samoupravne i privatne, dok će visoka škola biti samo jedna. To će biti dojučerašnja muzička akademija u Zagrebu, koja se već danas zove Akademija glazbe i kazališne umjetnosti. Na njoj će svi nastavnici biti srednjoškolski profesori, a nekoliko najzaslužnijih i najstarijih profesora dobit će položaj sveučilišnog profesora.

SARADNJA DRŽAVNIH I BANOVINSKIH SLUŽBENIKA U PORESKIM UPRAVAMA HRVATSKE. O tome je izašla posebna uredba, prema kojoj referenti za državne prihode pri poreskim upravama na području banovine Hrvatske su organi prvostepene državne financijske vlasti za razrez i naplatu državnih prihoda. U poreskim upravama vrše oni samostalno svoju službu uz potrebnu suradnju organa poreskih uprava. Podređeni su državnom financijskom inspektoratu kao drugostepenoj državnoj financijskoj vlasti. — Državni referenti vrše službu u stvari svih prihoda, koji su po Uredbi o financiranju banovine Hrvatske ostali državi na teritoriju Hrvatske, kao i u stvari svijuzi razreza, popisa i otpisa državnih poreza i taksa te trošarina do kraja ožujka 1940., koji su od toga dana prešli u nadležnost banovine Hrvatske. — Nadalje državni referenti vodi, uz suradnju organa poreske uprave, sve poslove oko razreza općeg i skupnog poreza, poreza na luksus, doprinosa za fond narodne obrane, vojnice i patrijaršijski prirez. Lično će voditi referat poreza na poslovni promet, zašto mu je poreska uprava dužna prikupiti i staviti na raspolaganje potrebne podatke. On sastavlja prijedloge za opozivanje i brani sve prijedloge pred banovinskim poreskim odborom. Podnosi žalbu reklamacionom odboru na odluku banovinskog odbora. Kod rješavanja tih žalbi zastupa državne interese državni zastupnik referent, kojega određuje državni financijski inspektorat. — Državni referent vrši sve poslove oko proračuna razreza izdavanja naplate naloga za naplatu knjiženja, likvidacije i sveg ostalog u svim taksnim predmetima iz nadležnosti države. — Odluke u pogledu razreza, otpisa, pripisa i presuda po državnim prihodima, kao i sve ostale odluke, za koje su nadležne državne prvostepene poreske vlasti, donosi državni referent pod državnim pečatom uz potpis šefa poreske uprave. U slučaju neslaganja šefa poreske uprave i državnog referenta, podnosi se akt na prethodnu odluku državnom financijskom inspektoratu. Šef poreske uprave i državni referent su solidarno odgovorni za cjelokupno poslovanje u pogledu državnih prihoda.

Križarske vijesti

ODRŽANE PRIREDBE. Održana je priredba u Milni 28. IV. i 13. V., zatim u Velikoj Gorici 12. V. (delegat VKB-a br. Nikola Kirigin), u Tuzli 12. V., u Podravskoj Moslavini 13. V. (delegat VKB-a br. Haman Josip). — 19. V. održane su priredbe: Socijalnog i Merzovog dana u Slavonskom Brodu (delegat VKB-a br. Franjo Družak), te Merzovog dana u Tuzli (u prisustvu duhovnika Križarskog Okružja vlč. F. Kralika) i Subotici.

ODRŽANI TEČAJEVI. Održan je križarski tečaj u Novigradu 11., 12. i 13. V. (delegat VKB-a br. Znidarčić), Vinagori 12. i 13. V. (delegati VKB-a br. Klaić i Knežević), Moravču 11. i 12. V. (delegati VKB-a br. I. Cerovac i br. Balen M.).

POSJETI. Posjećeno je Križarsko Bratstvo i Dačko Križarsko Bratstvo u Koprivnici 11. V. po delegatu VKB-a br. Znidarčiću. — Posjećena su sva zagrebačka Križarska Bratstva po delegatima VKB-a, članovima Akademskog Križarskog Bratstva »Mahnič«.

OVOGODIŠNJI ĐAČKI KRIZARSKI TEČAJ. Ove godine drži se dački tečaj u Visu na otoku Visu. Potanje o tečaju objavljeno je svim Dačkim Križarskim Bratstvima okružnicom, koja je ovih dana razaslana.

NOVO KRIZARSKO BRATSTVO. U Zagrebu je osnovano novo Dačko Križarsko Bratstvo na I. muškoj realnoj gimnaziji. Duhovnik je bratstva vlč. g. Nikola Sertić, kateheta na istoj gimnaziji. Bratstvo nosi naslov D. K. B. VI. — Zagreb.

OBNOVLJENA BRATSTVA. Obnovljeno je Križarsko bratstvo u Novigradu Podravskom (zagrebačka nadbiskupija) i Dobropoljani (ninsko-biogradska biskupija).

POSJET GROBA DRA IVANA MERZA. U nedjelju 19. V. posjetili su svi zagrebački Križari grob dra Ivana Merza na Mirogoju.

ZAJEDNIČKI SASTANAK ĐAKA-KRIZARA IZ ZAGREBA. U nedjelju 19. V. održan je zajednički sastanak svih zagrebačkih daka-Križara u prostorijama AKB-a »Mahnič«.

Nove knjige

»ZADRUŽNO KNJIGOVODSTVO«. Naša privredna, naročito zadržna literatura dobila je novo djelo »Zadržno knjigovodstvo« od dra ing. ekon. Antuna Ciko. Knjiga je izašla u nakladi Zadržne Matice u Splitu, koja je od svog osnutka razvila jaku djelatnost i pokazala odlične rezultate u Dalmaciji. — Knjiga je dobro došla u prvom redu mladim zadržgama, koje nemaju upućenih poslovođa. U njoj je obrađen američki oblik knjigovodstva, jer se do sada pokazao veoma praktičnim. Pisac je nastojao, da zadržno knjigovodstvo prikaže što preglednije, pa je iznio i par slika, kako bi čitaocu mnogi pojmovi iz knjigovodstva bili dobro razjašnjeni. Po tome ova knjiga ima u sebi dosta originalnoga. Pored toga knjiga je pisana laganim stilom, a pisac je iznio i opširan primjer knjiženja kroz jednu godinu s bilancom. — Ovaj priručnik će biti od koristi ne samo voditeljima zadržne, nego i članovima uprava i nadzornog odbora, jer će se kroz vrlo kratko vrijeme moći upoznati s knjigovodstvom, te tako provodati pravilnu kontrolu u radu voditelja zadržne. Ali će knjiga dobro doći bez razlike svakome onome, koji se uopće zanima za knjigovodstvo, a ne može se snaći u školskim priručnicima. — Knjiga je vrlo ukusno opremljena. Može se nabaviti kod Zadržne Matice u Splitu, Rimska ul. 3., uz cijenu od Din. 30. Knjigu toplo preporučamo.

VESTA

najbolji njemački šivači strojevi
pismena garancija 30 godina

Radio aparati TELEFUNKEN i ORION
specijalni za sela

Motocikle, Bicikle, Petromax lampe
NOVOST — štedne svjetiljke na špirit
velika svjetlost mali trošak, pišaći strojevi,
Hrvatske vunene zastave.

Cijene umjerene. Za gotovo i na otplatu.
JAKOV TERZANOVIĆ - ŠIBENIK